

így teljesen békés vallási élet keletkezett Sashalmon, nincs szükség itt tovább fenntartani a püspökségünket. A püspökséget tehát mi is három hónapon belül Sashalmon megszüntetjük és Budapestre helyezzük át ... A továbbfejlődés és a rom. kat. egyház őszinte demokratizálódása még közelebb hozhat egymáshoz bennünket, sőt, ha a népi demokráciával a rom. kat. egyház teljesen közös platformot talál és őszintén a nép barátjává válik, nincs közöttünk tovább semmi különbség és a közös út így biztosítható. ... jegyző”²²

A sashalmi ókatolikus mariavita megtelepedési kísérlet ezzel a végére ért.

••• GAÁL ENDRE

Cséfalvay Pál emlékére*

Cséfalvay Pál protonotárius kanonokot, esztergom-vízivárosi plébánost búcsúztatjuk. A Zsidókhöz írt levélben a szent szerző így inti a hívő közösséget: „Emlékezzetek meg előljáróitokról, akik Isten szavát hirdették nektek. Gondoljatok életútjuk végére, és kövessétek őket a hitben” (Zsid 13,7). Cséfalvay Pál, amikor a papi hivatást választotta, előljáróként Isten igéjének és népének szolgálatát vállalta. És tette ezt azzal a meggyőződéssel, amire a szent szerző utal: „Az Úr oltalmaz engem, nem félek. Ember mit árthat énnekem?” (Zsid 13,6; vö. Zsolt 118,6) Egész papi életét és működését átjárta a hit és remény: Az Úr oltalmaz engem – ember mit árthat énnekem?

Dunakilitin született 1934-ben kilencgyermekes család tagjaként. Hogy sok testvére volt, egyértelműen megnyilvánult egész életében. A közösség, annak gondozása, ápolása életeleme volt. Tudott mindig nagylelkű, befogadó lenni, bárkivel hozta is össze az élet. Papi hivatása az egyházi iskolák sorozatában tudott kibontakozni – nem saját kedvteléséből, hanem az akkori történelmi helyzet tiltó, megszüntető határozatai miatt. Végül is Budapesten, a Központi Szemináriumban és a Hittudományi Akadémián készült fel a papságra.

1958. június 15-én szentelték pappá Esztergomban. Tanulmányai folytatása a szentelés után még a Hittudományi Akadémiára szólította, de az 1959-es nevezetes állami fölsozlatás nemcsak a tanulmányok befejezésétől, de a papi működéstől is eltiltotta. Így kántorként kereste kenyerét, jóindulatú plébáno-

²² VPL I.1. Acta Parochiarum Sashalom 3246/1948, 1948. május 22.

* A 2010. december 13-án elhangzott búcsúztató beszéd szerkesztett változata.

sok bátorságának, segítőkészségének köszönhetően. Megélte ifjúkorában: Az Úr oltalmaz engem, ki árthat énnekem?

A helyzet enyhülésével megszűnt az állami tilalom, így különböző Esztergom környéki plébániákon kápláni szolgálatot teljesíthetett. Később, amikor Csillaghegyre került káplánnak, egyéni levelezőként jóakarók közbenjárására elvégezhetette az ELTE művészettörténet szakát, s 1972-ben művészettörténet diplomát szerzett. 1973-ban kinevezést nyert a Keresztény Múzeum ügyvezetői posztjára. Ettől kezdve akadálytalanabb lett életútja. 1974–76 között Lékai bíboros úr Párizsba küldte, ahol főleg kiegészítő művészettörténeti tanulmányokat folytatott. Itt szövődött barátság közte és Philippe Barbarin között, aki ma bíboros, lyoni érsek. Hazatérve Párizsból, immár mint a Keresztény Múzeum igazgatója és a Bazilikai Kincstár művészettörténésze, minden erejével az egyházmegyei gyűjtemények felvirágoztatásán kezdett dolgozni.

A múzeum és a közönség kapcsolatát elmélyítendő 130 kiállítást rendezett a keresztény művészet szolgálatában. Csúcsteljesítményeként értékelhető a Vatikánban 2001–2002-ben rendezett kiállítás a magyar kereszténység ezer évéről, melyet Budapesten is megismételtek. Igen sok tudományos és népszerűsítő tanulmánnyal hívta fel a figyelmet a keresztény hit művészi értékeire, joggal követelve figyelmet az egyre inkább hitelenné váló világban, mert a szépség Istenhez tud vezetni! Számára a művészet nem csupán az emberi kifejeződésének nemes, értékes eszköze volt. A művészetben a hit és Isten-ismeret jogos jelenlétét hirdette, ezért nem riadt vissza a küzdelmektől. Mert hitt abban, hogy az Úr oltalmazza őt, ember nem árthat neki.

Emberi mércével mérve küzdelme sok elismerést aratott. 1980-ban a Minisztertanács kiváló munkáért érdeméremmel tüntette ki. 1989-ben Glatz Ferenc művelődésügyi miniszter a Móra Ferenc emlékéremmel ismerte el fáradozásait. 2004-ben a köztársasági elnök, Mádl Ferenc a Magyar Köztársasági érdemrend tiszti fokozatával tisztelte meg. Esztergom város sem volt érzéketlen munkássága iránt, 2002-ben a Keresztény Múzeum együttesét Pro Urbe díjjal jutalmazta, 2005-ben Babits Mihály díjat kapott az önkormányzattól. Halála előtt nem sokkal, 2010 szeptemberében pedig szülőhelye, Dunakiliti díszpolgárává avatta.

Ennyi emberi elismerés fényében azt gondolhatnánk, hogy mindez betöltötte az életét, megelégedéssel töltötte el. De nem! Ő mindig hű maradt papi küldetéséhez, amit Szent Pál úgy fogalmaz a 2. Korintusi levélben, hogy „a belső ember napról napra megújul bennünk ... csak ne a láthatókra, hanem a láthatatlanra fordítsuk figyelmünket” (2Kor 4,16.18). Tudományos, szervező működése mellett, mindig nagy figyelmet szentelt papi szolgálatára, a közösség építésére. Bár sok tudományos társaság tagja volt (Országos és Főegyházmegyei Művészeti Bizottság, Régészeti Társulat, Balassa-társaság, Pilinszky-társaság),

személyes odahajlással fordult a rábízott közösség, a vízivárosi plébánia hívei felé, amikor 1982-ben, a paphiány okán, plébánosnak nevezték ki. Lehetőséget biztosított a fiatalok hívő önkifejezésének, a gitáros vallási zenének. Hitbéli erősítéssel is rendelkezésükre állt. Megfiatalította, érdemes, odafigyelő fiatalokkal az egyházközségi tanácsot is. Tudott – rengeteg feladata mellett – az igényes lelkeknek imaközösséget szervezni. Igyekezett a nagyobb egyházi ünnepeken szeretetlakomát szervezve egybegyűjteni a híveket, mert tudta, hogy az egybegyűjtés Krisztus messiási küldetésének lényeges jegye. És ebben különösen érvényesült a sokgyermekes családból származó, megértő, befogadó szerete- te, nyitottsága. A közösségerősítés mellett rá hárult a vízivárosi templom és a Szent István-kápolna renoválásának nem kis terhe, amit a szépség sugárzását szem előtt tartva oldott meg. Valóban nem a láthatóra, hanem a láthatatlanra tekintés mozgatta. Ez vezette akkor is, amikor a felnövekvő papi nemzedéke- ket a szakrális művészetre oktatta.

Amikor éppen a nyugalomba vonulás gondolata foglalkoztatta, akkor tört rá a végzetes betegség, először a remény ígérétevel, majd a gyógyíthatatlanság nehéz terhével. Akkoriban egy beszélgetésünkkor azt mondta: sok mindent át- gondol az ember, sok mindent most másképp él meg. És ez azt jelentette, hogy még inkább belekapaszkodott a láthatatlanba, az örökbe! Szinte utolsó lehe- letéig ragaszkodott a szentmise mondásához – a közösség vigaszára – tudva, hogy onnan jön az üdvösség, az örök élet reménye.

A földi életért való emberi küzdelemben, az erőtlenség óráiban a Szatmári Irgalmas Nővérek gondozó befogadása segítette. Isten áldja meg érte őket! Hiszem, hogy küldetésüknek ez a szelete Isten dicsőségére és közösségük erő- södésére válik az üdvösség rendjében.

A halállal való vívódások napjaira gondolva köszönünk el Cséfalvay atyától azzal a reménnyel, ami az övé is volt, s amit Szent Pál így fogalmaz meg: „ha földi sátrunk leomlik, Istentől kapunk lakást, örök mennyei hajlékot” (2Kor 5,1).